

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی	رشته: علوم انسانی	ساعت شروع: ۹ صبح	مدت امتحان: ۱۰۰ دقیقه
دوره‌ی پیش‌دانشگاهی	تاریخ امتحان: ۱۳۹۱ / ۵ / ۳۱		
دانش‌آموزان روزانه (سال‌ی - واحدی) سراسر کشور در مرداد سال ۱۳۹۱		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره						
	الف) قافیه (۵/۱ نمره)							
۱	در بیت زیر، حرف یا حروف اصلی و الحاقی را مشخص کنید.	۰/۵						
۲	خاک دل آن روز که می‌بیختند شبنمی از عشق بر آن ریختند	۰/۲۵						
۳	در کدام یک از ابیات زیر، قافیه طبق قاعده‌ی «۲» است؟ الف) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست ب) سرشگ هوا بر زمین شد گوا	۰/۲۵						
۴	در کدام یک از ابیات زیر، قافیه <u>نادرست</u> است؟ الف) شب سیاه بدان زلفکان تو ماند ب) بشنو این نی چون شکایت می‌کند	۰/۲۵						
۴	در هریک از ابیات گروه «الف»، کدام نوع قافیه در گروه «ب» به کار رفته است؟ (توجه: در گروه «ب» یک مورد اضافی است.)	۰/۵						
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>گروه «الف»</th> <th>گروه «ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) گزید از غنیمت ظرایف بسی کز آن سان نبینند طرایف کسی</td> <td>درونی میانی ذوقافیتین</td> </tr> <tr> <td>ب) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن من خود به چشم خویشتن دیدم که جانم می‌رود</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	گروه «الف»	گروه «ب»	الف) گزید از غنیمت ظرایف بسی کز آن سان نبینند طرایف کسی	درونی میانی ذوقافیتین	ب) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن من خود به چشم خویشتن دیدم که جانم می‌رود		
گروه «الف»	گروه «ب»							
الف) گزید از غنیمت ظرایف بسی کز آن سان نبینند طرایف کسی	درونی میانی ذوقافیتین							
ب) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن من خود به چشم خویشتن دیدم که جانم می‌رود								
	ب) عروض (۴ نمره)							
۵	کدام یک از ارکان زیر، <u>غیر پایانی</u> است؟ الف) - - - - - ب) - - - - - پ) - - - - - ت) - - - - -	۰/۲۵						
۶	نام بحر حاصل از تکرار «مستفعلن» چیست؟	۰/۲۵						
۷	رکن معادل «- - - - -» و «- - - - -» را بنویسید.	۰/۵						
۸	واژه‌ی «بادآورده» را با حذف همزه، تقطیع هجایی و علامت‌گذاری کنید.	۰/۵						
۹	با توجه به بیت زیر: گل به سلام چمن آمد بهار الف) در مصراع اول بیت، یک اختیار «زبانی» بیابید و درباره‌ی آن توضیح دهید.	۰/۵						
۱۰	ب) درباره‌ی اختیار وزنی پایان مصراع توضیح دهید. با توجه به بیت زیر: خدا یا به خواری مران از دم الف) یک مصراع بیت را تقطیع هجایی و علامت‌گذاری کنید.	۰/۵						
	ب) کدام رکن تکرار شده است؟	۰/۲۵						
	پ) شعر فوق در چه بحری سروده شده است؟	۰/۲۵						
	ت) بیت فوق، مثنی است یا مسدس؟	۰/۲۵						
	که صورت نبندد دری دیگرم	۰/۷۵						
	ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی دوم							

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۱۰۰ دقیقه	ساعت شروع: ۹ صبح	رشته: علوم انسانی	سؤالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی
تاریخ امتحان: ۱۳۹۱ / ۵ / ۳۱		دوره‌ی پیش‌دانشگاهی	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش‌آموزان روزانه (سالی - واحدی) سراسر کشور در مرداد سال ۱۳۹۱	

ردیف	سؤالات	نمره
	(پ) نقد ادبی (۴/۵ نمره)	
۱۱	صائب تبریزی را می‌توان نماینده‌ی واقعی شعر دوره‌ی صفویه و سبک ..... دانست. الف) عراقی ب) خراسانی پ) هندی ت) بازگشت	۰/۲۵
۱۲	حافظ در شعر خود به چه کسی لقب «محتسب» می‌دهد؟	۰/۲۵
۱۳	قابوس نامه از بهترین نمونه‌های نثر ..... به شمار می‌رود.	۰/۲۵
۱۴	نظامی عروضی، صاحب چهارمقاله، خیام را به عنوان ..... معرفی می‌کند.	۰/۲۵
۱۵	یکی از باب‌های گلستان را نام ببرید.	۰/۲۵
۱۶	مثنوی معنوی در ..... دفتر و حدود ..... بیت تنظیم شده است.	۰/۵
۱۷	کدام یک از نقدهای زیر مربوط به شکل ظاهر اثر است و کدام یک با محتوا یا درون‌مایه‌ی اثر ارتباط دارد؟ الف) نقد لغوی ب) نقد روان‌شناسی	۰/۵
۱۸	عقیده‌ی «هیپولیت تن» در باب ادبیات چیست؟	۰/۷۵
۱۹	شاهنامه به سه دوره تقسیم می‌شود؛ آن‌ها را نام ببرید.	۰/۷۵
۲۰	منظور از نقد «فنی» چیست؟	۰/۷۵
	(ت) معنی و مفهوم شعر و نثر (۳ نمره)	
	معنی ابیات و عبارات زیر را بنویسید.	
۲۱	خونت / با خون بهایت حقیقت / در یک تراز ایستاد	۰/۵
۲۲	شید و شفق را چون صدف در آب دیدم	۰/۵
۲۳	ای دفتر حسن تو را فهرست خط و خال‌ها	۰/۵
۲۴	تشنه گفت: «آب، مرا دو فایده‌ست	۰/۷۵
۲۵	مست است زمین زیرا خورده‌است به جای می من از این صنعت ندارم هیچ دست» در کاس سر هرمز خون دل نوشروان	۰/۷۵
	(ث) درک مطلب (۳ نمره)	
۲۶	آن چه بدون اختیار بر قلب عارف وارد می‌شود، ..... است. الف) حال ب) مقام پ) وقت ت) حضور	۰/۵
۲۷	منظور از «چرک‌مرد» در عبارت: «صورت و سینه‌اش از روپوش چرک‌مرد بیرون بود.» چیست؟	۰/۵
۲۸	مفهوم «آن روی کار بالاست» در عبارت زیر چیست؟ حالا که می‌بیند آن روی کار بالاست دست و پایش را گم کرده تمام آن حرف‌ها یادش رفته.	۰/۵
۲۹	منظور از عبارت مشخص شده در جملات زیر چیست؟ و <u>مُحال</u> عقل است که اگر ریگ بیابان در شود چشم گدایان پر شود.	۰/۵
۳۰	در بیت زیر، مه عاشق‌گش همان ..... است. ای نسیم سحر آرام‌گه یار کجاست منزل آن مه عاشق‌گش عیار کجاست	۰/۵
۳۱	با توجه به بیت زیر، منظور از «خطاب» چیست؟ ناگهان انداخت او خشتی در آب بانگ آب آمد به گوشش چون خطاب	۰/۵
	ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی سوم	

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۱۰۰ دقیقه	ساعت شروع: ۹ صبح	رشته: علوم انسانی	سوالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی
تاریخ امتحان: ۱۳۹۱ / ۵ / ۳۱		دوره‌ی پیش‌دانشگاهی	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش‌آموزان روزانه (سالی - واحدی) سراسر کشور در مرداد سال ۱۳۹۱	

ردیف	سوالات	نمره
۳۲	ج) خودآزمایی (۱ نمره) کدام یک از جملات زیر درست و کدام نادرست است؟ الف) در طنز هدف تنها خندانند نیست، بلکه نیشخند است. ب) طنز و هجو و هزل غالباً با رکاکت لفظ، دشنام و عدم رعایت عفت کلام توأم است.	۰/۵
۳۳	شاعر بر خلاف سنت شعری در بیت زیر به سرزنش معشوق پرداخته است؛ که بدان ..... می‌گویند. تو چنین خانه کن و دل شکن ای باد خزان گر خود انصاف کنی مستحق نفرینی	۰/۵
۳۴	ج) معنی واژه (۰/۵ نمره) در هریک از عبارات زیر، معنی واژگان مشخص شده را بنویسید. الف) صندوق تربت پدرم سنگین است و کتابه رنگین و فرش زُخام انداخته. ب) کاش آن قدر شاعر و قادر بودم که یک حزب قرآن تلاوت کنم یا دعای سحر بخوانم.	۰/۵
۳۵	ح) دانش‌های ادبی (۱/۵ نمره) کتاب «داستان راستان» از کیست؟	۰/۲۵
۳۶	شرح حال زیر معرف کدام شخصیت ادبی است؟ شهرت و محبوبیت طنز وی نخست با ستون «دو کلمه حرف حساب» در روزنامه‌ی اطلاعات آغاز شد. شعر، نثر و کاریکاتور (طنز مصور) وی با برخی ویژگی‌های زیر ممتاز می‌شود: ۱) پرداخت طنز از طریق ایجاد تغییرات ظریف و زیرکانه در شعرهای مشهور قدیم و جدید (۲ حرکت پایه‌ی وقایع و حوادث اجتماعی و سیاسی و ارائه‌ی طنزی متناسب با رخ‌دادها و مسائل روز (۳) اجتناب از طنز سطحی و مبتذل	۰/۲۵
۳۷	یک ویژگی زبانی سبک عراقی را بنویسید.	۰/۵
۳۸	واژگان مشخص شده در هریک از ابیات زیر منجر به خلق کدام آرایه‌ی ادبی شده است؟ الف) عجب نیست از گل که خندد به سروی ب) غیبت نکرده‌ای که شوم طالب حضور که در این چمن پای در گل نشیند پنهان نگشته‌ای که هویدا کنم تو را	۰/۵
۳۹	خ) شعر حفظی (۱ نمره) اشعار زیر را با واژگان مناسب کامل کنید. الف) آی آدم‌ها که ..... / یک نفر در آب دارد می‌سپارد جان. ب) نی ..... مگر از تربت ..... دمید که کند شکوه ز هجران لب شیرینی	۰/۵ ۰/۵
	«گل‌های اندیشه‌تان بارور باد»	جمع نمره
		۲۰

باسمه تعالی

ساعت شروع: ۹ صبح	رشته: علوم انسانی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی
تاریخ امتحان: ۱۳۹۱ / ۵ / ۳۱		دوره‌ی پیش‌دانشگاهی
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه (سالی - واحدی) سراسر کشور در مرداد سال ۱۳۹۱

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
------	---------------	------

با تشکر از مصححین گرامی، این راهنما جهت سهولت و هماهنگی در امر تصحیح خدمتتان ارائه می‌گردد. بدیهی است؛ به پاسخ‌های درست و مشابه دانش آموزان نمره تعلق می‌گیرد.

		(الف) قافیه (۱/۵) (نمره)		
۰/۵		حروف اصلی: یخت (۰/۲۵)	الحاقی: - ند (۰/۲۵)	۱
۰/۲۵		الف) (۰/۲۵)		۲
۰/۲۵		الف) (۰/۲۵)		۳
۰/۵		الف) ذوقافیتین (۰/۲۵)	ب) میانی (۰/۲۵)	۴
		(ب) عروض (۴) (نمره)		
۰/۲۵		ت) (۰/۲۵) (- - -)		۵
۰/۲۵		رجز (۰/۲۵)		۶
۰/۵		مفتعلن (۰/۲۵) مفعولن (۰/۲۵)		۷
۰/۵		با دا و د (۰/۲۵)		۸
		- - - (۰/۲۵)		
۱		الف) تبدیل هجای کوتاه به بلند (م در سلام) (۰/۵) یا اختیار حذف همزه در چمن آمد ب) تبدیل هجای کشیده‌ی پایان مصراع به بلند (هار / خار) (۰/۵)		۹
۱/۵	ر م	د	ت ز	ر ا م
	-	U	-	- U
	ر م	گ	د ی	ر ی د
	-	U	-	- U
		الف) تقطیع صحیح یک مصراع (اول یا دوم) (۰/۷۵) ب) فعولن (۰/۲۵) پ) متقارب (۰/۲۵) ت) مثنی (۰/۲۵)		۱۰
		(پ) نقد ادبی (۴/۵) (نمره)		
۰/۲۵		پ) (۰/۲۵) (هندی)		۱۱
۰/۲۵		مبارزالدین (۰/۲۵)		۱۲
۰/۲۵		مُرسِل (۰/۲۵)		۱۳
۰/۲۵		ستاره شناس (۰/۲۵)		۱۴
۰/۲۵		در سیرت پادشاهان، در اخلاق درویشان، در فضیلت قناعت، در فواید خاموشی، در عشق و جوانی، در ضعف و پیری، در تأثیر تربیت و در آداب معاشرت. ذکر یک مورد کافی است. (۰/۲۵)		۱۵
۰/۵		شش (۰/۲۵) / بیست و شش هزار (۰/۲۵)		۱۶
۰/۵		الف) مربوط به شکل ظاهر (۰/۲۵) ب) مربوط به محتوا یا درون مایه (۰/۲۵)		۱۷
۰/۷۵		هیپولیت تن، ادبیات را محصول زمان، (۰/۲۵) محیط اجتماعی (۰/۲۵) و نژاد (۰/۲۵) می‌داند.		۱۸
۰/۷۵		اساطیری (۰/۲۵) پهلوانی یا حماسی (۰/۲۵) تاریخی (۰/۲۵)		۱۹
۰/۷۵		بحث در چگونگی کاربرد فنون بلاغی (۰/۲۵) در شعر و نثر (۰/۲۵) و ارزش و اعتبار آن (۰/۲۵)		۲۰
		ادامه‌ی راهنمای تصحیح در صفحه‌ی دوم		

باسمه تعالی

ساعت شروع: ۹ صبح	رشته: علوم انسانی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی
تاریخ امتحان: ۱۳۹۱ / ۵ / ۳۱		دوره‌ی پیش‌دانشگاهی
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه (سالی - واحدی) سراسر کشور در مرداد سال ۱۳۹۱

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
	(ت) معنی و مفهوم شعر و نثر (۳ نمره)	
۲۱	حقیقت که خون‌بهای توست، (۰/۲۵) با خون تو هم ارزش است. (۰/۲۵) (خون تو عین حقیقت است.)	۰/۵
۲۲	خورشید (چهره‌ی نورانی امام حسین - ع-) و شفق را (۰/۲۵) همچون صدفی در آب- که به روشنی پیداست- دیدم. (۰/۲۵)	۰/۵
۲۳	خطّ و خال‌ها (آثار و پدیده‌های آفرینش) (۰/۲۵) فهرست و نشانی‌هایی از جمال و کمال تو هستند. (۰/۲۵)	۰/۵
۲۴	تشنه‌گفت: ای آب، برای من دو فایده وجود دارد (۰/۲۵) و من از این کار دست برنمی‌دارم (۰/۵) (آن را ترک نمی‌گویم.)	۰/۷۵
۲۵	زمین مست است زیرا به جای شراب، (۰/۲۵) در کاسه‌ی سر هر مز خون دل انوشیروان را خورده است. (۰/۵)	۰/۷۵
	(ث) درک مطلب (۳ نمره)	
۲۶	الف) (۰/۵) (حال)	۰/۵
۲۷	جامه‌ای چرکین که با آب سرد شسته شده و چرکش بر جا مانده است. (۰/۵)	۰/۵
۲۸	(روزنامه) کار دستش داده. (۰/۵)	۰/۵
۲۹	از نظر عقل پذیرفته و ممکن نیست. (۰/۵)	۰/۵
۳۰	معشوق (۰/۵)	۰/۵
۳۱	به سوی خود خواندن (۰/۵) یا فراخواندن عاشق از جانب معشوق	۰/۵
	(ج) خود آزمایی (۱ نمره)	
۳۲	الف) درست (۰/۲۵) ب) نادرست (۰/۲۵)	۰/۵
۳۳	واسوخت (۰/۵)	۰/۵
	(چ) معنی واژه (۰/۵ نمره)	
۳۴	الف) نوشته‌های روی سنگ قبر (۰/۲۵) ب) آگاه یا فهمیده (۰/۲۵)	۰/۵
	(ح) دانش‌های ادبی (۱/۵ نمره)	
۳۵	استاد مطهری (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۶	گل آقا (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۷	۱) کثرت لغات و ترکیبات عربی (۲) از میان رفتن لغات مهجور فارسی نسبت به سبک خراسانی (۳) وفور ترکیبات نو (۴) حرکت زبان به سوی دشواری و کاسته شدن از روشنی و سادگی و روانی (۵) ورود لغات ترکی (ذکر یک مورد کافی است.) (۰/۵)	۰/۵
۳۸	الف) جان‌بخشی (تشخیص) (۰/۲۵) یا استعاره‌ی مکنیه ب) تضاد (۰/۲۵)	۰/۵
	(خ) شعر حفظی (۱ نمره)	
۳۹	الف) بر ساحل نشسته، شاد و خندانید (۰/۵) ب) محزون (۰/۲۵) فرهاد (۰/۲۵)	۱
	جمع نمره	۲۰